

[Landbrugsministeren.]

forkert måde at praktisere sin velvilje på.

Må jeg endelig om de unge og om hennælgelse til investeringsfonds sige, at vi har i dag en præmieopsparing, som virker særdeles godt netop over for de unge. De unge, der anvender præmieopsparingen, og det er, så vidt jeg ved, et stigende antal, har særdeles gunstige betingelser for opsparing, hvad jeg tror at det ærede medlem må give mig ret i.

Til det ærede medlem hr. Axel Sørensen vil jeg gerne sige, at typetegningerne nu er en realitet. Jeg tør ikke sige, hvor stor praktisk betydning det får for byggeriet, men vi har i hvert fald nu forskellige tegninger at vælge imellem.

Til det ærede medlem hr. Kristian Kristensen vil jeg sige, at det er rigtigt, at statshusmandsbyggeriet er statsstøttet byggeri, men det er lige så rigtigt, at det er særdeles billigt byggeri. Det samme gælder byggeriet under den lov, vi senere skal behandle. Det, at det er statsstøttet, er i sig selv intet bevis for, at det er et dyrt byggeri; i dette tilfælde vil jeg snarere sige tværtimod.

Til det ærede medlem hr. Fuglsang, der fremsatte en lang række betragtninger, skal jeg nøjes med at sige, at i fastholdelsen af de hidtidige udlånsætser ligger ikke andet, end at der foreligger en enstemmig indstilling fra det udvalg, der praktiserer denne lov, statens jordlovsudvalg, hvori udvalget går ind for bevarelse af de nuværende sætser. Når det gør det, mener jeg, at det er fuldt forsvarligt at fastholde dem.

Til slut skal jeg sige, at når jeg ikke synes, at der er grund til at gå ind i en langvarig debat her, skyldes det, som jeg oplyste i min fremsættelsestale, at vi har nedsat en kommission, og det ville ingen mening have at nedsætte en sådan kommission, hvis vi foregreb dens afgørelser. Det ville det kun være rimeligt at gøre, hvis der var udsigt til, at det ville blive et meget langvarigt kommissionsarbejde. Det er der imidlertid ingen udsigt til; alt

tyder på, at denne kommission vil afslutte sit arbejde så betids, at man til næste folketingsår kan fremsætte forslag på grundlag af kommissionens resultater. Jeg synes, det er helt rimeligt at vente, og jeg er derfor tilfreds med den tilslutning, lovforslaget har fået her i dag.

H. C. Toft: Jeg er enig med den højtærede landbrugsminister i, at vi ikke skal have en debat om de forskellige brugsstørrelser ved denne lejlighed. Men når den højtærede landbrugsminister fremhæver, at man har en præmieopsparing, der er til gavn for ungdommen, når de kan udnytte den, vil jeg dertil gerne sige, at den giver samme mulighed for de ældre erhvervsudøvere, men derudover har de ældre erhvervsudøvere også mulighed for at benytte sig af skattemæssige begunstigelser gennem investeringsfonds. Jeg kan ikke se, det er urimeligt, at ungdommen, der engang skal benytte midler til investering i egen erhvervsvirksomhed, skal have samme mulighed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Carl Petersen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 517, fremsættelsen i tidenden sp. 839).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Bladt: Lovforslaget om udlån til arbejderboliger på landet giver mig ikke anledning til mange bemærkninger, da forslaget stort set er uforandret fra det tilsvarende forslag, som blev gennemført i 1956.

Rådighedsbeløbene til jordkøbslån og byggelån såvel som lånegrænserne er foreslået med samme beløb som sidste år. Den eneste ændring findes i § 8, idet den hidtil fulgte praksis med hensyn til administrative bemyndigelser til statens jordlovsudvalg nu lovfæstes. Denne ændring kan jeg tiltræde.

Vi har hvert år gennem en årrække gennemført en forhøjelse af byggelånsgrænsen svarende til de konstaterede stigninger i byggeomkostningerne. Det er oplyst, at byggeomkostningerne for husmandsbygninger i det forløbne år er steget med 2,2 pct., og det må derfor antages, at der har været en lignende stigning for arbejderboliger. Når dette er tilfældet og lånegrænsen forbliver uændret, vil det selvsagt blive vanskeligere at få pengene til at strække til, og det er jeg ikke så glad for. Nu ved jeg ganske vist, at de forhøjelser, der fandt sted de foregående år, skete efter indstilling fra jordlovsudvalget, som administrerer denne lov, og at en sådan indstilling ikke foreligger denne gang. Jeg ved også fra tidligere behandlinger af denne lov, at der har været givet udtryk for betænkeligheder, navnlig fra venstre og de konservative, ved at forhøje lånegrænsen, og jeg nærer ingen illusioner om, at denne indstilling skulle have ændret sig.

Jeg indrømmer naturligvis, at en forhøjelse af lånegrænsen af flere grunde ikke i sig selv er ønskværdig, men på den anden side må vi ikke gøre det for besværligt for dem, der skal bygge disse huse. Jeg tror, det var det ærede medlem hr. Kirkegaard, som sidste år fremsatte den betragtning, at det skulle ikke gerne gå ud over husenes kvalitet, når pengene ikke kan slå til. Denne betragtningens rigtighed vil jeg gerne understrege her. Jeg vil i alle tilfælde udtale håbet om, at jordlovsudvalget i størst mulig udstrækning, og hvor det skønnes rimeligt, udnytter bestemmelsen i forslagets § 7, hvorefter der i særlige tilfælde kan ydes 2 000 kr. mere i lån.

Jeg skal med disse bemærkninger på mit

partis vegne anbefale lovforslaget til velvillig behandling.

Niels Eriksen: Hele boligstøttelovgivning kan i vor nuværende økonomiske situation nok give anledning til overvejelser, men det lovforslag, vi her behandler, og som tilsigter en videreførelse af lovgivningen på dette område, har vi hidtil støttet, og det vil vi gøre igen. Det vil vi, fordi denne lov efter vor opfattelse har virket godt. Vi hjælper en befolkningsgruppe, der trænger hårdt til at få bedre boligforhold, og så har loven en udformning, der betinger, at man bygger billigt. Der er loft over lånegrænsen, og det viser sig, at man udmærket kan opføre gode boliger inden for denne grænse. Det glæder mig at se, at landbrugsministeren ikke har følt sig foranlediget til at forhøje rådighedsbeløbet, det ville også have været uforsvarligt i den nuværende situation.

Der er visse ting i lovforslaget, som vi gerne vil se lidt nærmere på i et udvalg. Vi synes bl. a., at byggeforskrifterne kan være lovlig stramme. Der skulle være mulighed for, hvis ellers den pågældende byherre kunne skaffe nogle midler selv eller låne andre steder, for egen regning at gøre boligen lidt bedre og måske også en smule større. Jeg synes også, det var påkrævet med smidigere bestemmelser med hensyn til ejerskifte. Men alt det kan vi se på i et udvalg.

Jeg kan på mit partis vegne anbefale en hurtig og velvillig behandling.

Clausen (Olufskjær): Mit parti kan som ved tidligere lejligheder støtte lovforslaget. Vi synes, at denne lovgivning på en meget tilfredsstillende måde har medvirket til at løse boligspørgsmålet på landet; og den standard, dette byggeri er udtryk for, betragter vi også med tilfredshed. Hvorvidt denne lovgivning kan fortsætte med samme opbygnings- og udlånsmuligheder, er vel mere tvivlsomt, men så længe vi har en boligstøttelov som den nugældende, er det naturligt også at anvende udlånsmidler til fremme af boligbyggeri på landet. Når hele spørgsmålet om den fremtidige ordning med hensyn til boligbyggeriet bliver taget op til revision, vil det være rimeligt, at også

[Clausen (Olufskjær).]

denne lovgivning bliver taget op til principiel drøftelse.

Den forlængelse, der nu er tale om, kan vi støtte, fordi vi finder formålet godt. Det glæder os at se ved denne lejlighed, at man i retsforbundet nu synes at have overvundet tidligere betænkeligheder ved denne lovgivning, således at man sammen med os andre kan drøfte en fornuftig fortsættelse.

Da vi i sidste samling behandlede den tilsvarende lov om udlån til arbejderboliger på landet, gav den daværende minister tilsagn om at foreslå ændrede afdragsregler, når loven på ny kom til revision. Så vidt jeg kan se, har ministeren ikke holdt det løfte, der af hans forgænger blev givet over for udvalget. Jeg vil derfor gerne spørge den højtærede landbrugsminister, om det tidligere udvalgs ønske om en nedsættelse af lånenes samlede løbetid ikke bør efterkommes, eller om det er et af de spørgsmål, vi kan få nærmere belyst under en udvalgsdrøftelse.

Jeg kan således anbefale lovforslaget til velvillig behandling i et udvalg, hvor jeg håber at vi kan få behandlet det nævnte spørgsmål og andre spørgsmål, der har været til drøftelse ved tidligere lejlighed.

Kirkegaard: På det radikale venstres vegne skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig behandling. Af enkeltheder, som vedrører lovforslaget, vil jeg kun nævne, at det måske ved administrationen af loven ville være praktisk, at der blev truffet den aftale med håndværkerne, at der tilbageholdtes nogle få procent af det beløb, det drejer sig om, indtil endelig syning og godkendelse af vedkommende byggeri havde fundet sted. Det sker vistnok nu og da, at der ved den endelige godkendelse findes småmangler ved bygningerne, og det siger sig selv, at man lettest får disse mangler afhjulpet, hvis der står et lille beløb tilbage at udbetale. Hvis den højtærede landbrugsminister mener, at der er noget om det, jeg her har bemærket, beder jeg ministeren se på spørgsmålet.

Kristian Kristensen: Også dette lovforslag tilsigter en i det væsentlige uændret forlængelse af den gældende lovgivning, og

det kan vel være både nødvendigt og rimeligt. Men jeg vil med samme begrundelse som ved det foregående lovforslag henstille, at forlængelsen kun kommer til at gælde et år. Denne boligstøttelovgivning er vel for det offentlige den billigste form for boligstøtte, vi har, og den kommer, som også nævnt af andre ærede ordførere, en i økonomisk henseende meget jævn del af befolkningen til gode. Det er altså penge, der, om jeg så må sige, falder på et tørt sted, men jeg finder alligevel grund til at komme med et par bemærkninger.

For det første forekommer det mig, at det også her bør overvejes, om en fortsat statsfinansiering i samme omfang som hidtil er nødvendig eller blot heldig. Jeg finder, at dette spørgsmål må tages op til overvejelse enten i forbindelse med en revision af statshusmandsloven eller i forbindelse med den almindelige boligstøttelovgivning.

For det andet er det jo i de enkelte tilfælde kun små beløb, det drejer sig om, højst en 23 000 kr., men det har i landsognene vakt opmærksomhed, at lånene trods de små beløb dækker op til 100 pct. af byggeomkostningerne. Det virker tit helt forbløffende på folk, at det kan lade sig gøre — og i henhold til gældende lovgivning skal kunne lade sig gøre — pludseligt og uden egen indsats at få eget hus. Man ryster uforstående og tit misbilligende på hovedet ad en sådan lovgivning.

Vi præmierer på andre områder opsparing, vi har jo regler om en 15 pct.s skattelettelse for opsparing af et vist beløb; men her har vi en mulighed for at give en opsparingspræmie, der batter noget, og som kan være af livsvarig betydning. Hvis nemlig muligheden for på rimelige vilkår at få eget hus og hjem blev gjort afhængig af, at man selv havde præsteret et indskud, havde foretaget opsparing forud, så var her en præmiebetaling, som man kunne se og tage og føle på. Jeg vil yderligere gøre den bemærkning i denne forbindelse, at der netop på et sådant område, ved en sådan formålsopsparing, kan være grund til at præmiere inden for et vist beløb. Jeg mener dog, at der i visse tilfælde, hvor opsparing er vanskelig, f. eks. hvor det drejer sig om en familie med mange børn, må ses bort fra kravet om opsparing — det er en ting

[Kristian Kristensen.]

for sig, men jeg tror dog ikke, det vil være det almindelige.

Fuglsang: Også hvad dette lovforslag angår, kan jeg på kommunisternes vegne tilsiige støtte til dets gennemførelse.

Jeg forstår ikke helt den misbilligelse, om jeg tør sige det sådan, der udvises over for dem, som får disse landarbejderboliger, en mistillid, som netop er kommet til udtryk her fra talerstolen. Jeg vil gerne vide, hvilke erfaringer man har i så henseende. Jeg vil gerne vide, om ikke de mennesker, der flytter ind i sådanne boliger, har været i stand til at betale, hvad de skulle betale, og vil kunne klare enhver sit i fremtiden.

Ligesom ved det foregående lovforslag er jeg ked af, at lånegrænsen ikke er forhøjet svarende til byggepriserne. Når alt tages i betragtning, kan det vel ikke være jordlovsudvalget og dets mening, som skal være afgørende, hvis fornuft og rimelighed siger noget andet. Efter min mening er der brug for loven, og der er brug for tidsvarende boliger ude på landet. At der så også i høj grad er brug for beskæftigelse til de stakkels mennesker, som flytter ind i boligerne, er en anden, men ikke mindre vigtig sag.

Landbrugsministeren (Skytte): Jeg vil gerne takke samtlige ordførere for deres tilslutning til lovforslaget. En del af ordførerne har fremsat bemærkninger om spørgsmål, som de ønsker nærmere drøftet i et udvalg, og jeg finder det også rimeligt, at vi fortsætter drøftelsen dér.

Jeg vil gerne understrege, at det her drejer sig om et både billigt og godt byggeri. I anledning af den sidste ærede ordførers udtalelse vil jeg sige — og det gør jeg ud fra et mangeårigt kendskab til, hvad der er sket på dette område — at vi næsten kun har gode resultater at opvise. Det er en lovgivning, der har virket særdeles tilfredsstillende, og jeg glæder mig derfor over tilslutningen til dens fortsættelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Bladt: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagordenen var:

Første behandling af forslag til lov om midlertidig ændring af lov om fortrinsret i høsten.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 507, fremsættelsen i tidenden sp. 839).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Carl Petersen: Den højtærede minister har såvel i bemærkningerne til lovforslaget som i sin fremsættelse begrundet det foreliggende lovforslag med de vanskeligheder, de økonomisk dårligt stillede landmænd for tiden har at kæmpe med.

Ministeren anfører her to forhold, nemlig den vanskelige høst med deraf følgende dårlig kvalitet som salgsvare og de vanskeligheder, som dette også afstedkommer med hensyn til disse landmænds likviditet. Jeg er enig med den højtærede minister i, at disse forhold kan begrunde den foreslåede udsættelse af fortrinsrettens bortfald i de to måneder, og jeg skal på mit partis vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Justesen: Lovforslaget går ud på en midlertidig ændring af loven om fortrinsret i høsten. Ændringen tilsigter at give lempeligere vilkår for dem, der har måttet gøre brug af høstpantebrev for at skaffe den nødvendige gødning og sædekorn.

Ifølge den gældende lov forfalder gælden til betaling den nærmest påfølgende 1. oktober efter dens stiftelse, men panthaverens fortrinsret bortfalder den 1. januar. Det er denne frist, der i lovforslaget foreslås forlænget med 2 måneder, nemlig indtil 1. marts. Venstre kan tilsige sin medvirken til gennemførelse af denne ændring ud fra den betragtning, at når vi har loven, må vi gøre det teknisk muligt, at den kan virke efter sin hensigt, og der har vel ikke på noget tidspunkt siden dens gennemførelse